

Κλαδική Επιτροπή του Δημοσίου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ - Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Πρόκειται για ένα μέλλον στο οποίο τα σπίτια μας δεν θα είναι ποτέ ξανά αποκλειστικά προσωπικοί χώροι, αλλά θα λειτουργούν παράλληλα, μέσω της ψηφιακής διασύνδεσης υψηλής ταχύτητας, ως χώροι εργασίας, σχολεία, ιατρεία, γυμναστήρια, ενδεχομένως και φυλακές... Ένα μέλλον όπου κάθε μας κίνηση, κάθε μας λέξη και κάθε μας σχέση θα είναι ανιχνεύσιμη και εκμεταλλεύσιμη ως πληροφορία από ένα σύστημα που θα έχει προκύψει από μια άνευ προηγουμένου διαπλοκή ανάμεσα στο κράτος και στους γίγαντες της ψηφιακής τεχνολογίας» (Ναόμι Κλάιν)

Στο απόσπασμα αυτό συμπυκνώνεται γλαφυρά η στόχευση του αστικού κόσμου που προωθείται βαθμιαία και μεθοδικά ενάντια στον κόσμο των εργαζόμενων και των λαϊκών στρωμάτων όχι μόνο σε σχέση με τον εργασιακό βίο αλλά το σύνολο του βίου τους.

Η πανδημία έδωσε μια πρώτης τάξης ευκαιρία για να προωθηθεί αυτή η στόχευση. Αντί να παρθούν μέτρα ενίσχυσης των ιατρικών δομών ώστε να αντιμετωπιστεί προληπτικά και θεραπευτικά ο covid 19, επιλέχτηκε η μέθοδος του γενικού εγκλεισμού και της κατάργησης των κοινωνικών δραστηριοτήτων. Ως επόμενο αυτού, για να περισωθεί η οικονομική δραστηριότητα του συστήματος, επιλέχθηκαν νέες εργασιακές σχέσεις όπως η εκ περιτροπής εργασία και η κατ' οίκον εργασία, **η τηλεργασία. Αυτή είναι μια ύπουλη μορφή εργασίας καθώς φαίνεται ότι εξυπηρετεί τον-την εργαζόμενο-η ειδικά σε συνθήκες πανδημίας, δηλαδή ισχυρού κινδύνου, αλλά στην πραγματικότητα εξυπηρετεί τον εργοδότη (ιδιώτη ή κράτος).**

Από τα βασικά επιχειρήματα υπέρ της τηλεργασίας είναι η ευελιξία στην διαχείριση του χρόνου εργασίας του/της εργαζομένου-ης. Χτίζεται ένα προφίλ εργαζομένου-ης που εργάζεται από το σπίτι όποτε θέλει, φορώντας τις άνετες φόρμες του, πίνει το καφεδάκι του και στην περίπτωση των γυναικών, προλαβαίνει να πεταχτεί να πάρει τα παιδιά από το σχολείο και να μαγειρέψει και κάνα φαγητό. Όσον αφορά στις γυναίκες γίνεται ιδιαίτερη αναφορά από τους υπέρμαχους της τηλεργασίας με βασική παραδοχή της

δεύτερης δουλειάς στο σπίτι κι έτσι οι εργαζόμενες με τηλεργασία θα προλαβαίνουν και τα οικιακά όπως “επιβάλλει ο ρόλος τους”. Η εικόνα, όμως, που καταγράφεται κατά την περίοδο της έκτακτης εφαρμογής της τηλεργασίας λόγω της υγειονομικής κρίσης είναι ακριβώς η αντίστροφη. **Μητέρες στα όρια του νευρικού κλονισμού που καλούνται να συνδυάσουν απαιτήσεις των παιδιών - ηλικιωμένων με την εργασία τους, την οποία προφανώς εκτελούν τα χαράματα ή μεταμεσονύχτιες ώρες.**

Ενώ φαίνεται ότι παρουσιάζεται στον/στην εργαζόμενο-η η «ευκαιρία» να δουλέψει από το σπίτι, στην πραγματικότητα το ίδιο του το σπίτι μετατρέπεται σε χώρο εργασίας, όπου το άγχος της επίδοσης, η εποπτεία, η πίεση και ο εργοδοτικός δεσποτισμός παραμένουν αμετάβλητα ή και χειρότερα.

Η ευκαμψία του ωραρίου και του ρυθμού εργασίας οδηγεί σε εντατικοποίηση της εργασίας με άμεση επίπτωση στη σωματική και ψυχική υγεία του τηλεεργαζόμενου και στην ισορροπία των οικογενειακών και διαπροσωπικών σχέσεων. Επίσης, η ευρεία δυνατότητα τηλεργασίας και τηλετοιμότητας ενέχει τον κίνδυνο μείωσης του χρόνου αμειβόμενης εργασίας και διεύρυνσης του χρόνου δέσμευσης του εργαζόμενου, αφού είναι δυνατόν ο εργαζόμενος να καθίσταται δέσμιος στην υπηρεσία του εργοδότη σε διαρκή βάση, δεδομένης της δυνατότητας παροχής εργασίας πέραν του οκταώρου και σε μη εργάσιμες ημέρες.

Χαρακτηριστική ως προς αυτό είναι η έρευνα που πραγματοποίησε η εταιρεία DESKEO για την τηλεργασία, ενώ είχαν συμπληρωθεί περίπου δυο βδομάδες από την έναρξη των «ειδικών μέτρων» στη Γαλλία. Τα συμπεράσματα δημοσιοποιήθηκαν στις 30 Μάρτη και ανάμεσά τους ξεχωρίζουν τα εξής:

- **Το 32% των Γάλλων που απασχολούνται με τηλεργασία δουλεύουν περισσότερο από όσο στο κανονικό τους γραφείο ή σε άλλο χώρο δουλειάς.**
- **Το 51% δεν κάνει καν διάλειμμα για το μεσημεριανό φαγητό.**
- **Το 73% δεν έχει χωριστό δωμάτιο στο σπίτι όπου εργάζεται.**
- **Το 76% αναπολεί την περίοδο που δούλευε στον κανονικό χώρο εργασίας του.**
- **Στο ερώτημα «πώς αξιοποιείτε το χρόνο που εξοικονομείται από τη διαδρομή μετάβασης προς τη δουλειά;», το 59% (62% των γυναικών και 56% των ανδρών) απάντησε «για να δουλεύω περισσότερο»...**

Επιπτώσεις στην ψυχική υγεία

Εξάλλου επηρεάζεται η ψυχική υγεία του εργαζόμενου-ης. **Η έλλειψη διαπροσωπικών επαφών για μεγάλο μέρος της ημέρας - βδομάδας, η μετατροπή του προσωπικού χώρου και χρόνου σε εργασιακό και η υπέρμετρη δέσμευση της προσωπικής, οικογενειακής και γενικότερα κοινωνικής ζωής του εργαζομένου, μπορεί να οδηγήσει την εργασία από το σπίτι σε μια μονότονη, βαρετή και ασύγκριτα πιο αποξενωτική - αλλοτριωτική διαδικασία για τον εργαζόμενο.** Τα στοιχεία της δημιουργικότητας, της επαγγελματικής εξέλιξης (όχι ανέλιξης) και της οραματικότητας - αν γενικά χάνονται εντός της καπιταλιστικής εργασίας - τότε σίγουρα θα χαθούν στην τηλεργασία όπου ο εργαζόμενος δουλεύει (συνήθως) εντός των 4 τοίχων του σπιτιού του.

Το να δουλεύει κανείς από το χώρο αρεσκείας του (σπίτι, καφετέρια, κλπ) φαντάζει λιγότερο θελκτικό όταν αναλογιστεί ότι στον προσωπικό του χώρο «εισβάλλει» ο εργασιακός του. **Η διαφοροποίηση μεταξύ εργασιακού και προσωπικού χώρου αποτελεί αποδεδειγμένα ανάγκη του εργαζομένου. Ο εργοδοτικός έλεγχος που δεν διεξάγεται στα πλαίσια ενός γραφείου αλλά στο προσωπικό δωμάτιο του εργαζομένου, μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα ψυχοφθόρος και πιεστικός.** Σε αυτά τα πλαίσια η χρήση κάμερας, μεγιστοποιεί την «παρέμβαση» στην ιδιωτικότητα του εργαζομένου, ενώ με βάση το υπάρχον εργατικό δίκαιο αποτελεί κατάφωρη παραβίαση των κανόνων εργατικής νομοθεσίας το γεγονός πως στην τηλεργασία, περιεχόμενο της εργασιακής σύμβασης του εργαζομένου αποτελεί το που, με ποιον και πως εκείνος διαβιεί. Η συσχέτιση προσωπικού και εργασιακού χώρου, με βάση μελέτες,

μπορεί να αναδειχθεί βασικός παράγοντας αποδιοργάνωσης της ζωής του εργαζομένου, επηρεάζοντας τόσο τον ίδιο όσο και την σχέση του με την οικογένειά του.

Κατάργηση ιδιωτικότητας

Παράλληλα όμως, υπάρχει η **δυνατότητα παρακολούθησης συμπεριφορών του εργαζόμενου ιδιωτικής φύσεως** όπως ο έλεγχος των επικοινωνιών του (έλεγχος της χρήσης και του περιεχομένου του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου ή των επισκέψεών του σε ιστοσελίδες) γεγονός που θίγει τα δικαιώματα του ατόμου ως εργαζόμενου και ως ανθρώπου γενικότερα, όπως αυτό της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου, της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Επιπρόσθετα, ζήτημα ανακύπτει και ως προς το **ποιος έχει πρόσβαση στα δεδομένα που συγκεντρώνονται με την ηλεκτρονική επιτήρηση** καθώς το ενδεχόμενο της διασύνδεσης των ηλεκτρονικών αρχείων διαφορετικών επιχειρήσεων δίνει τη δυνατότητα σε μελλοντικούς εργοδότες να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα που αφορούν στο επαγγελματικό παρελθόν των υποψηφίων εργαζόμενων γεγονός που αντίκειται τόσο στην προστασία των προσωπικών δεδομένων όσο και στην αρχή της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων. **Ως τώρα, είχαμε τα «φιλικά» τηλεφωνήματα μεταξύ μελλοντικών και πρώην εργοδοτών για το ποιόν του εργαζόμενου, τώρα θα μιλάνε με «δεδομένα».**

Κατάργηση της συνδικαλιστικής δράσης

Από ταξική και συνδικαλιστική σκοπιά, η τηλεργασία μπορεί να αποτελέσει μια πραγματική «γκιλοτίνα» για τα δικαιώματα των εργαζομένων. Το μεγαλύτερο χτύπημα δέχεται η δυνατότητα συνδικαλιστικής συγκρότησης και συλλογικής αντίστασης – διεκδίκησης. Ενδεικτικά, η χρήση καμερών και το chat καθιστά τον εργοδοτικό έλεγχο ίδιο – ή και χειρότερο – από την εργασία στο γραφείο.

Επιπλέον η έλλειψη προσωπικής επαφής μεταξύ συναδέλφων (σημαντική και για την ανταλλαγή εργασιακής εμπειρίας) **καθιστά αδύνατη την ανάπτυξη κοινωνικών δεσμών μεταξύ τους και κατ' επέκταση την αλληλεπίδραση πολιτικών ιδεών/απόψεων, την ανταλλαγή προβληματισμών, τη συγκρότηση δεσμών αλληλεγγύης.** Η όρθωση συλλογικών αντιστάσεων σε περιπτώσεις αυθαιρεσίας καθίσταται πρακτικά αδύνατη, όχι μόνο επειδή είναι εξ' ορισμού δύσκολη μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες, αλλά κυρίως επειδή η εργοδοτική τρομοκρατία δεν γνωστοποιείται μαζικά στο σύνολο των εργαζομένων. Τρομακτικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι είτε απολυθεί είτε φύγει οικειοθελώς ένας εργαζόμενος, ο συνάδελφός του μπορεί να μην το μάθει ποτέ.

Τα οικονομικά και άλλα οφέλη του εργοδότη (ιδιώτη ή κράτους)

Στην περίπτωση της κατ' οίκον τηλεργασίας μεταφέρεται μέρος του λειτουργικού κόστους της επιχείρησης στον εργαζόμενο όπως το κόστος ηλεκτροδότησης, τηλεφώνου, αναλώσιμων, αγοράς και συντήρησης του εξοπλισμού. Και μόνο η φθορά που υφίστανται οι προσωπικοί υπολογιστές από την υπερχρήση το τελευταίο διάστημα ή οι αυξημένοι τηλεφωνικοί λογαριασμοί ορισμένων από μας, αρκούν για να το αποδείξουν. Εκτός από τα προφανή έξοδα, ο τηλεεργαζόμενος χρειάζεται έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο εντός του σπιτιού – γραφείο. **Επομένως, στο καθεστώς της τηλεργασίας, οι εργοδότες απαλλάσσονται από σημαντικά λειτουργικά και πάγια έξοδα, ενώ ο εργαζόμενος καλείται να αυξήσει τα έξοδά του.**

Επίσης, μπορούν να «αξιοποιήσουν» τον εργαζόμενο και σε περιπτώσεις που δεν μπορούσαν πριν, όπως εκτός ωραρίου, σε άδεια ασθένειας ή γονική, ενώ ευνοούνται από το ότι αποφεύγουν επιτόπιους ελέγχους του κράτους στους χώρους εργασίας.

Ταυτόχρονα καταργείται στην πράξη κάθε διάκριση μεταξύ κανονικής απασχόλησης και

υπερρωριακής απασχόλησης, υπονομεύοντας με αυτόν τον τρόπο τις μισθολογικές απολαβές των εργαζομένων, με αποκλειστικά ωφελημένο τον εργοδότη. Ακριβώς σε αυτές τις κατευθύνσεις έρχονται να κουμπώσουν και δύο από τους κεντρικούς άξονες, που θα περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για τα εργασιακά που ετοιμάζεται να καταθέσει η κυβέρνηση μέσα στο επόμενο διάστημα : Η τηλεργασία και οι υπερωρίες. Συγκεκριμένα το νομοσχέδιο θα περιλαμβάνει μέτρα «θωράκισης» της τηλεργασίας, ως μορφής εργασίας με θετική επίδραση στην παραγωγικότητα των εργαζομένων και με στόχο την καθιέρωση της στη μετά κορωνοϊό εποχή. Το παραπάνω, μαζί με την ενίσχυση της ευελιξίας - ως προς τον χρόνο και τόπο εργασίας - και την αύξηση του επιτρεπόμενου ορίου υπερεργασίας (που αμείβεται φθηνότερα από όσο η κλασική υπερωρία), αποτελεί ένα «δώρο» της κυβέρνησης προς τον κάθε εργοδότη.

Σε ανάλογη κατεύθυνση η κυβέρνηση δρομολογεί την χρήση τηλεμεθόδων για τη λειτουργία των συνδικαλιστικών φορέων (τηλεσυνελεύσεις, τηλεκλογές) και την ηλεκτρονική καταγραφή των στοιχείων των σωματείων και των συνδικαλιστών. **Η πανδημία γίνεται όχημα και για την μετατροπή των σωματείων σε ηλεκτρονικές ομάδες** που θα τηλεσυσκέπτονται και θα “δρουν” εξ αποστάσεως καταργώντας την ζωντανή επαφή και μαζική δράση των εργαζομένων ενώ το κράτος θα έχει πρόσβαση στα δεδομένα αυτών και των μελών τους.

Πώς στεκόμαστε

Δεν είμαστε αρνητές της τεχνολογίας και υποβάθμισή της από νέο- σκοταδιστική σκοπιά. Συμφωνούμε με τη χρήση της τεχνολογίας προς όφελος της λαϊκής πλειοψηφίας και όχι του κέρδους των εργοδοτών ή του κράτους-εργοδότη.

Θεωρούμε ότι και η τηλεργασία θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί μόνο προς όφελος των εργαζομένων όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη με τους όρους που θα θέτουν οι εργαζόμενοι-ες και με το κόστος αποκλειστικά σε βάρος του εργοδότη ή κράτους.

Διεκδικούμε :

1. ΟΧΙ στη ΔΟΥΛΕΙΑ ΛΑΣΤΙΧΟ. Σαφής διάκριση εργάσιμου και μη εργάσιμου χρόνου. Όχι στις απλήρωτες υπερωρίες μέσω υπερεργασίας εκτός ωραρίου.
2. Όχι στην καταστρατήγηση των αδειών των εργαζομένων μέσω της τηλεργασίας. Καμιά απορρόφηση των κανονικών αδειών χωρίς επιλογή του υπαλλήλου (π.χ. μέσω αδειών ειδικού σκοπού). Οι άδειες είναι για την ξεκούραση των εργαζομένων και τη έξοδο από την εργασιακή πραγματικότητα, όχι για την επέκτασή της.
3. Τον πάγιο εξοπλισμό και τα λειτουργικά έξοδα να τα καλύπτει ο εργοδότης.
4. ΟΧΙ στις ηλεκτρονικές ψηφοφορίες στα συνδικάτα. ΟΧΙ στο ψηφιακό φακέλωμα.
5. Μέτρα για την υγιεινή των χώρων εργασίας. Ευρύχωροι και καλά αεριζόμενοι χώροι. Καθαριότητα και απολυμάνσεις με το αναγκαίο προσωπικό και μέσα. Μέσα ατομικής προστασίας και δωρεάν τεστ σε όλο το προσωπικό. Ιατροί εργασίας σε κάθε υπηρεσία. Αύξηση των δρομολογίων των ΜΜΜ.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και σ αυτή την περίοδο της ανατροπής κάθε εργασιακού δικαιώματος αλλά και κάθε πολιτικού-συνδικαλιστικού δικαιώματος, αφού η καταστολή είναι η μόνη πρακτική της κυβέρνησης της ΝΔ για να αντιμετωπίσει την πανδημία, μπαίνει μπροστά και στηρίζει την ανάπτυξη πραγματικών αγώνων για